

ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ГЕОГРАФІЇ УКРАЇНИ ТА РЕГІОНАЛІСТИКИ

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
ПРОФЕСІЙНЕ ТА ОСОБИСТІСНЕ
СТАНОВЛЕННЯ ВЧИТЕЛЯ ЗЗСО

Вид дисципліни (за компонентом ОП): обов'язкова

Освітньо-професійна програма: Середня освіта (географія)

Спеціальність: 014.07 Середня освіта (Географія)

Галузь знань: 01 Освіта

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Назва факультету, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаними освітньо-професійними програмами: географічний

Мова навчання: українська

Розробник: завідувач кафедри географії України та регіоналістики,
д.геогр.н., доцент Костащук Іван Іванович

Профайл викладача:

[http://www.geoukr.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02personnel&data\[1594\]\[caf_per_s_id\]=95&commands\[1594\]=item](http://www.geoukr.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02personnel&data[1594][caf_per_s_id]=95&commands[1594]=item)

Контактний телефон: (0372) 58-48-47

E-mail: i.kostaschuk@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle: <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=3822>

Консультації:

Вид консультацій	День проведення	Час проведення
Очні консультації	вівторок	13.00-14.00
Онлайн-консультації	вівторок	14.00-15.00
Очні консультації (за попередньою домовленістю)	понеділок	До 13.00
	вівторок	15.00-16.00
	середа	До 13.00
	четвер	До 13.00
	п'ятниця	Не проводяться

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни):

Дисципліна знайомить студентів із особливостями професійного та особистісного становлення молодого вчителя географії та вказує на основні ключові моменти педагогічної діяльності вчителя географії.

Викладання даної дисципліни слідує із уяви про неї, як таку, яка формує поняття про практичне суспільне значення ролі молодого вчителя географії у освітньому процесі. Також під час вивчення дисципліни формується увага студентів до важливості дитиноцентричного підходу у викладанні географії, участі учнів та молодих вчителів географії у туристично-краєзнавчих, науково-дослідницьких, еколого-натуралістичних та інших заходах, які підвищують пізнавальний інтерес учнів до географії.

2. Мета навчальної дисципліни:

Сформувати у студентів систематизовані знання і розуміння особливостей професійного та особистісного становлення вчителя географії з позиції концепції Нової української школи.

3. Завдання курсу:

- ✓ розкрити студентам зміст курсу “Професійне та особистісне становлення вчителя ЗЗСО” як окремої дисципліни;
- ✓ ознайомити студентів з особливостями професійного зростання молодого вчителя географії;
- ✓ навчити студентів розуміння психолого-педагогічних особливостей особистісного становлення молодого вчителя географії;
- ✓ розвинути у студентів уміння давати оцінку педагогічної діяльності вчителя географії;
- ✓ показати значення професійного та особистісного становлення вчителя у формуванні географічно-компетентної особистості.

4. Пререквізити: Педагогіка з основами педмайстерності, загальна психологія

5. Результати навчання:

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні набути такі **загальні компетентності**, як:

ЗК1 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК2 Здатність проведення досліджень на відповідному рівні

ЗК3 Здатність до використання методів активізації пізнавальної діяльності, сучасних досягнень методики викладання.

ЗК 4. Здатність до навчання та готовність підвищувати рівень своїх знань.

ЗК 5. Здатність до формування світогляду, розуміння принципів розвитку суспільства

ЗК 6. Вміння працювати з інформацією, у тому числі, в глобальних комп'ютерних мережах.

ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії та уміння працювати у колективі та команді. ЗК8 Здатність проводити заняття з фахових дисциплін.

ЗК 9. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та мотивування людей до досягнення спільної мети

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні набути такі **фахові компетентності**, як:

ФК 1. Здатність показувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії і складу Землі як природноантропогенної системи.

ФК 2. Здатність застосовувати сучасні теоретичні основи географії та позакласної роботи в загальноосвітніх навчальних закладах

ФК 3. Здатність застосовувати базові знання з природничих і суспільних дисциплін, інформаційних технологій у навчанні географії.

ФК 4. Здатність застосовувати кількісні методи у навчанні географії.

ФК 5. Уміння застосовувати сучасні методики і освітні технології, в тому числі й інформаційні, для забезпечення якості навчально-виховного процесу в середніх загальноосвітніх закладах

ФК 6. Уміння застосовувати методи діагностування досягнень учнів, здійснювати педагогічний супровід процесів соціалізації та професійного самовизначення учнів, підготовки їх до свідомого вибору життєвого шляху

ФК 7. Здатність забезпечити охорону життя і здоров'я учнів у навчально-виховному процесі та позаурочній діяльності.

ФК 8. Вміння планування та керування польовими і практичними дослідженнями з географії в середній школі

Програмні результати навчання:

ПРН 1 Застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ПРН 2 Використовувати методи активізації пізнавальної діяльності, сучасних досягнень методики викладання.

ПРН 3 Постійно підвищувати рівень своїх знань.

ПРН 4 Формувати світогляд, розуміти принципи розвитку суспільства

ПРН 5 Вміти працювати з інформацією, у тому числі, в глобальних комп'ютерних мережах.

ПРН 6 Працювати у колективі та команді і налагоджувати міжособистісну взаємодію.

ПРН 7 Здатність проводити заняття з фахових дисциплін.

ПРН 8 Володіти навиками викладання фахових дисциплін

ПРН 9 Показувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії і складу Землі як природно-антропогенної системи.

ПРН 10 Застосовувати сучасні теоретичні основи географії та позакласної роботи в загальноосвітніх навчальних закладах

ПРН 11 Застосовувати базові знання з природничих і суспільних дисциплін, інформаційних технологій при навчанні географії.

ПРН 12 Застосовувати кількісні методи у навчанні географії.

ПРН 13 Застосовувати сучасні методики і освітні технології, в тому числі й інформаційні, для забезпечення якості навчально-виховного процесу в середніх загальноосвітніх та вищих закладах

ПРН 14 Застосовувати методи діагностування досягнень учнів, здійснювати педагогічний супровід процесів соціалізації та професійного самовизначення учнів, підготовки їх до свідомого вибору життєвого шляху

ПРН 15 Забезпечити охорону життя і здоров'я учнів у навчально-виховному процесі та позаурочній діяльності.

ПРН 16 Планувати та керувати польовими та практичними дослідженнями з географії в середній та вищій школах

ПРН 17 Приймати ефективні рішення у професійній діяльності та мотивувати людей до досягнення спільної мети

6. Опис навчальної дисципліни

6.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни: Професійне та особистісне становлення вчителя ЗЗСО												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	Змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	V(I)	1(9)	3	90	2	30	-	-	-	60	-	залік
Заочна	V(I)	1(9)	3	90	2	8	-	-	-	82	-	залік

6.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Теми лекційних занять	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 ПРОФЕСІЙНЕ СТАНОВЛЕННЯ МОЛОДОГО ВЧИТЕЛЯ ГЕОГРАФІЇ												
Тема 1. Вступ до курсу «Професійне та особистісне становлення вчителя ЗЗСО».	5	2	-	-	-	3	4	1	-	-	-	3	
Тема 2. Професіограма вчителя географії	7	2	-	-	-	5	12	1	-	-	-	11	
Тема 3. Роль вчителя географії у формуванні географічних компетентностей в учнів	10	4	-	-	-	6	15	1	-	-	-	14	

Тема 4. Позаурочна та позашкільна робота із учнями та роль у вивченні географії	12	4	-	-	-	8	13	1	-	-	-	12
Тема 5. Підсумкове заняття	10	2	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Разом за ЗМ1	44	14	-	-	-	30	44	4	-	-	-	40
Теми лекційних занять	ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2 ОСОБИСТІСНЕ СТАНОВЛЕННЯ МОЛОДОГО ВЧИТЕЛЯ ГЕОГРАФІЇ											
Тема 1. Поняття про імідж вчителя та його роль в особистісному зростанні	7	2	-	-	-	5	4	1	-	-	-	3
Тема 2. Міжособистісні взаємини у педагогічному колективі	9	4	-	-	-	5	13	1	-	-	-	12
Тема 3. Готовність вчителя до роботи в інклюзивному класі	10	4	-	-	-	6	14	1	-	-	-	13
Тема 4. Особистісне зростання вчителя географії	10	4	-	-	-	6	15	1	-	-	-	14
Тема 5. Підсумкове заняття	10	2	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Разом за ЗМ 2	46	16	-	-	-	30	46	4	-	-	-	42
Усього годин	90	30	-	-	-	60	90	8	-	-	-	82

6.2.1 Тематика індивідуальних завдань

1. Педагогічна діяльність (сутність, структура, характеристика компонентів).
2. Функції педагога – вчителя географії.
3. Педагогічні вміння вчителя/викладача.

4. Головні професійні якості педагога.
5. Сучасні вимоги до вчителя/викладача.
6. Суспільна значущість професії педагога.
7. Поняття про педагогічну культуру, її головні складові.
8. Головні ознаки педагогічної культури педагога.
9. Педагогічна спрямованість як важлива умова входження у професійну педагогічну діяльність.
10. Педагогічний досвід (професійна компетентність, психологопедагогічна ерудиція).
11. Поняття про педагогічну майстерність, її складові компоненти.
12. Гуманістична спрямованість педагога.
13. Рівні оволодіння професійною педагогічною майстерністю.
14. Роль педагогічної творчості та творчого мислення у становленні педагога, формуванні його педагогічної майстерності.
15. Культура професійного мислення педагога як складова його професійно-педагогічної культури.
16. Педагогічна майстерність та авторитет педагога.
17. Поняття про педагогічну техніку викладача, її структура.
18. Культура зовнішнього вигляду.
19. Культура педагогічного спілкування.
20. Лексичне багатство педагога.
21. Здатність педагога до саморегулювання.
22. Використання прийомів саморегулювання.
23. Шляхи вольового впливу на емоційну сферу особистості вчителя, студента.
24. Спільне і відмінне у театральному та педагогічному мистецтвах.
25. Педагогічне спілкування (сутність, функції, особливості, принципи, критерії).
26. Рівні й стилі педагогічного спілкування.
27. Бар'єри в процесі спілкування та шляхи їх подолання.
28. Моделі поведінки педагога у процесі педагогічного спілкування.
29. Структура педагогічного спілкування.
30. Класифікація невербальних засобів комунікації педагога.
31. Культура професійного мовлення педагога.
32. Способи поведінки педагога у конфліктних ситуаціях.
33. Організація переговорів, медіації для розв'язання педагогічних конфліктів.
34. Поняття про педагогічну етику.
35. Імідж педагога (сутність, класифікація, структура, характеристика компонентів).
36. Психолого-педагогічні особливості організації виховного впливу на розвиток учнів.
37. Особливості вибору, застосування методів, прийомів стимулювання діяльності, поведінки учнів.
38. Критерії досягнення ефективності навчального заняття.
39. Система планування навчального заняття.
40. Вироблення вчителем індивідуального стилю педагогічної діяльності

6.2.2 Самостійна робота

1. Особливості професійного саморозвитку майбутніх учителів географії.
2. Педагогічні умови і моделі професійного саморозвитку майбутніх учителів географії.
3. Вища географічна освіта в контексті модернізації системи освіти в контексті НУШ та застосування інформаційних технологій у професійній підготовці майбутнього вчителя географії.
4. Концептуальні засади розвитку інформаційного суспільства та їхній вплив на професійний розвиток майбутнього вчителя географії.
5. Роль самовиховання в підвищенні професійної майстерності вчителя географії.
6. Мета та зміст системи професійного розвитку майбутнього вчителя географії в умовах інформаційно-освітнього простору.
7. Технології навчання як компонент системи професійного розвитку майбутнього вчителя географії.
8. Суб'єкт і об'єкт системи професійного розвитку майбутнього вчителя географії в умовах інформаційно-освітнього простору.

7. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю. Формами поточного контролю є усна чи письмова (тестування, есе, реферат, творча робота, лабораторна робота) відповідь студента. Формою підсумкового контролю є екзамен (іспит).

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль знань студента. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та інших видів занять, самостійної роботи і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі.

Засоби оцінювання. Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання є: контрольні модульні роботи з використанням стандартизованих тестів та вправ на логічне мислення; проекти (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі та ін.); розрахункові, графічні, розрахунково-графічні роботи; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; студентські презентації та виступи на наукових заходах.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни. Загальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (заліку чи екзамену).

Кількість балів за кожний навчальний елемент виводиться із суми поточних видів контролю. Кількість балів за змістовний модуль дорівнює сумі балів, отриманих за навчальні елементи даного модуля. Максимальна кількість балів складає: за 1 модуль – 30; 2 модуль – 30 балів.

Студент, який набрав протягом нормативного терміну вивчення дисципліни 60 балів та виконав навантаження за всіма кредитами, має можливість не складати іспит і отримати набрану кількість балів як підсумкову оцінку або складати іспит з метою підвищення свого рейтингу за даною

навчальною дисципліною. Якщо студент набрав менше 30 балів, він не допускається до складання іспиту.

Підсумкова оцінка за навчальну дисципліну, з якої складається екзамен, виводиться із суми балів поточного контролю за модулями (до 60 балів) та модуля-контролю (екзамену чи заліку) – до 40 балів. Якщо студент за власною ініціативою чи бажанням, крім обов'язкових видів контролю (60 балів), виконує додаткові види роботи – ІНДЗ (фіксовані виступи, реферати, статті, участь в олімпіадах, наукових конференціях тощо), може отримати додатково 20 балів, які також підсумовуються до підсумкової оцінки.

Відповідно до вимог Болонської угоди проводиться місцева (національна) шкала визначення оцінок і шкала ECTS. Для їх порівняння використовується така таблиця:

<i>Рейтингова оцінка з дисципліни</i>	<i>Оцінювання в системі ECTS</i>	<i>Оцінка за національною шкалою</i>	<i>Залік за національною шкалою</i>
90-100	A	5 (відмінно)	Зараховано
80-89	B	4 (добре)	
70-79	C	4 (добре)	
60-69	D	3 (задовільно)	
50-59	E	3 (задовільно)	
35-49	FX	2 (незадовільно) з можливістю повторного складання	Не зараховано
1-34	F	2 (незадовільно) з обов'язковим повторним курсом	

Для здійснення контролю знань студентів викладач заповнює журнал, де вказуються оцінки за кожний навчальний елемент. Журнал зберігається у викладача. За модулями заповнюються відомості рубіжного контролю, які подаються і зберігаються на кафедрі.

Розподіл балів, які отримують студенти за кожен елемент

Поточне оцінювання (<i>аудиторна (лекційний матеріал і практичні роботи) та самостійна робота</i>)										Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T1	T2	T3	T4	T5		
5	5	5	5	10	5	5	5	5	10		

8. Рекомендована література

8.1. Базова (основна)

1. Біляковська О. Система забезпечення якості професійної підготовки майбутніх учителів у Республіці Польща та в Україні: порівняльний аналіз : монографія / за ред. С. Сисоєвої. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020.
2. Бутенко Н. Ю. Комунікативна майстерність викладача: навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2005.
3. Васянович Г. П. Педагогічна етика: навч.-метод. посіб. Львів: Норма, 2005.
4. Волкова Н. П. Професійно-педагогічна комунікація: навч. посіб. Київ: «Академія», 2006.
5. Гриньова В. М. Педагогічна культура майбутнього вчителя: навч. посіб. Харків, 1996.
6. Цимбалюк І. М. Психологія спілкування: навч. посіб. Київ: «Професіонал», 2004.
7. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості: підручник. Київ, 2006.

8.2. Допоміжна

1. Волкова Н. П. Педагогіка: посіб. Київ: «Академія», 2002.
2. Якса Н. В. Міжкультурна взаємодія суб'єктів освітнього процесу: навч. посіб. Житомир, 2007.
3. Педагогічна майстерність: підручник / за ред. І.А. Зязюна. Київ, 2004.
4. Грабовська С. Л., Равчина Т. В. Конфлікти без насильства. Львів, 2001.
5. Джонсон Девід В. Соціальна психологія: тренінг міжособистісного спілкування / пер. з англ. В. Хомика. Київ: «Академія», 2003.
6. Радченко А. Є. Професійна компетентність учителя. Харків: Вид. група «Основа», 2006.
7. Робінсон К., Ароніка Л. Школа майбутнього. Львів: Літопис, 2016.
8. Щербань П. М. Прикладна педагогіка: навч.-метод. посіб. Київ, 2002.
9. Ягупов В.В. Педагогіка : навч. посіб. Київ, 2002.
10. Якса Н.В. Основи педагогічних знань. Київ, 2007.